

LJUBLJANSKI ČASNIK.

St. 49.

V petik 20. Rožnika.

1851.

Povabilo na naročbo.

S pervim dnevom maliga serpana tekočiga leta se začne nova naročba na časopis „Ljubljanski Časnik.“ Vredništvo je že o začetku leta naznanilo obljube in vodila svojiga mnenja. Častiti bravci imajo pred očmi polovico drugiga tečaja, naj bi tedaj sami sodili, če je ono se poganjalo obljube dopolniti.

Zastava naša je znana: svobodna, samostojna nerazvezljiva vstavna avstrijska država z enakopravnostjo vsih narodov po postavi 4. sušca 1849, mem vsiga nam velja pa *edinost moč in sreča* cesarstva. — Temu namenu bodo tudi zanaprej vsi vodivni sestavki primerjeni, naše geslo ostane: *Ako le če, Avstrija čez rse.*

„Ljubljanski Časnik“ je tedaj sploh iz celiga serca Avstrijanec, kakor takšin pa posebno Slovenec. Kakor Avstrijanec bo on vse podpiral, kar dragi domovini, *resoljni Avstrijski državi* k dobrimu služi, se bo pa vsimu zoperstavljal, kar bi vtegnilo mir in spravo med sicer različnimi vunder bratovsko zedinjenimi narodi žaliti. Vesoljnost mu gre čez kakorkoljšni posamesni del.

Pri tem „Ljubljanski Časnik“ ne neha biti zvesti sin svoje slovenske matere. Jo bo častil in si prizadeval slovenski narod na tisto stopnjo omike in blagostanja povzdigniti, na kateri se drugi narodi že znajdejo, kateri so Slovenci zavolj izverstnih lastnost popolnoma vredni.

Vlada je „Ljubljanskiga Časnika“ izvolila svoje ukaze, oznanila in postave Slovincem naznanovati. On si bo tedaj prizadeval svojim bravcam pravi pomen novih postav, kjer bo potreba natančnejši razlagati, on si bo tudi prizadeval vladi deželne potrebe kazati.

Politiški stan evropejskih zadev je tak, de vsaki dan glas kake imenitne prigodbe v mnogih državah prinese, in pripravljajo se v raznih krajih že bolj važne zgodbe, katere bodo v kratkim na luč stopile. Tudi prosti Slovenec ne praša le: *je kaša zavrela, se terga kaj nit?* temuč pazljivo se po svetu ozera, kaj se tu in tam godi. — Bomo tedaj zgodbe politiskiga sveta in posebno Avstrije skerbno nabirali in kar bode le mogoče naglo častitim bravcam prinašali.

Vse te obljube bo pa „Ljubljanski Časnik“ bolj in bolj dopolniti le takrat v stanu, če ga bodo podperali *zlahtni rodoljubi, Slovenski brati.* Na Krajskim, Primorskim, Koroskim in Stajarskim štejejo mnogo mnogo slovenskih pisateljev iskrene domoljubnosti in izverstne učenosti, kateri pa (žali Bog) svoje zaklade skrivajo svojimu narodu v veliko škodo. Prosimo tedaj nam pošiljati vodivne politiske sestavke, primerjene namenam tega časopisa. Prosimo lepoznavski list okinčati z *poezijo in prozo*, posebno bi želeli *cestopise po slovenskih krajih, življenjopise imenitnih Slovincov, popisovanje slovesnost na kmetih, domačih šeg in narod, zgodovinske spominke slovenskiga rodu narodne pripovedke in pravlice, narodne pesmi i. t. d.* — Naj bi postal „Ljubljanski Časnik“ zaloga slovenske lilerature, naj bi pri naših sosedih daleč okolj slovelo *Slovincov* ime.

„Ljubljanski Časnik“ izhaja vsak teden dvakrat in sicer *vtorik in petik.* Predplačuje se za celo leto pri založniku Jožefu Blazniku 6 gold., za pol leta 3 gold., za četert leta 1 gold. 30 kr. Za polletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrajta še 15 krajc. — Celoletno plačilo za pošiljanje po cesarski pošti znese 7 gold. za pol leta 3 gold. 30 krajc. za četert leta 1 gold. 45 krajc. Dopisi naj se pošiljajo v tiskarnico Jožefa Blaznika.

Pisma, v katerih se naročnina pošilja, se morajo *po novih postavah frankirati.*

V Ljubljani 6. rožniga cveta 1851.

Dragotin Melcer, odgovorni vrednik.

Založnik in tiskar Jožef Blaznik.

Vradni del.

Danes bo XXVIII. del, III. tečaja 1851 deželniga zakonika in vladniga lista za krajnsko kronovino izdal in razposlan.

Zapopade pod št. 139:

Razpis ministerstva za pravosodje 12. maja 1851, s katerim se naznani, da moč postave za notarstvo v krajnski kronovini se bode 1. julija 1851 pričela.

V Ljubljani 20. junija 1851.

Od c. k. vredništva deželnega zakonika za krajnsko kronovino.

Nevradni del.

Avstrije prihodnost.

(Dalje.)

IX.

Po primirju na Dunaju 14. kosoperska 1809 je sicer avstrijsko cesarstvo zgubilo več ko dvatavžent kvadratnih mil, tudi slovenske de-

žele so bile razun Štajarskiga pridjane Napoleonovemu cesarstvu, od morja je bila Avstrija clo popolnoma izključena. Ali vse te zgube so Avstriji le malo škode stvarile. Bolj ko je bila ona v svojih poprejnih mejah okrajšana, bolj se je ljudstvo unelo od ljubezni za svojo domovino in očeta Franca, njeni zvesti sinovi v odterganih delih posebno na Tirolskim in v Slovenskih krajih so zdihovali viditi dan zedinjenja. Ni mudila dolgo priti zora tistiga dneva. Napoleonovo cesarstvo je zraslo do verha svoje imenitne slave, srečnimu vitezu je cesar Franc svojo hči Marijo Luizo za ženo izročil, jo je v dar prinesil evropejskimu miru. — Ali sreča veči del prenapeto prederzno djanje redi. Dotaknila se je roka božja v strašni zimi leta 1812 armade francoskiga cesarja. Od 500,000 vojšakov mu jih ostane komaj 10,000; v prvih dneh 1813 pride nazaj v Pariz. Vunder netrudijsi sinabera zopet nove tavžente soldatov in na vojsko ravna. Spomladi 1813 v boju pri *Lützen* in

Bautzen je razdjel armado Porusovsko in Rusovsko, kralj Friderik Vilhelm in car Aleksander zedinjena mu nista bila kos. Zdaj se je pa približal imenitni dan, ko je cesar Franc, mirivec s kervijo že dvajset let omadežane Evrope, svoj mogočni meč na tehtnico položil. V svojih rokah je deržal osodo in prihodnost cele Evrope. Morebiti ni bilo lahko cesarju Francu se od politike Napoleona svojiga zeta ločiti. Znano je s kakšnimi obljubami ga je francoski cesar vabil, in ravno tako gotovo, da bi bilo Nemško do imena iz družino Evropejskih deržav izbrisano, ako bi ne bila Avstrija od zveze z Napoleonam odstopila. Tačas se je nek Napoleon v Drazdah vpričo Metterniha bahal, rekoč: *Še štemjem več ko 400,000 bajonetov*, na to mu odgovori avstrijski minister mirno: *Vaše veličanstvo iz vaših namenov bi izhajalo, če bi se jih vam še 400,000 pridružilo ali pa ne.* — Vunder Napoleonova ošabnost ni hotla spoznati božje roke.

Zdaj je pa cesar Franc svojo besedo izrekel: *Do sem in dalej ne*. Avstrije sinovi so oteli nemške dežele, so rešili celo Evropo od dolgoletne sužnosti, le po pristopu Avstrije je bila mogoča zmaga na planjavi pri mestu Lipsii. Naj bi tega nikoli ne pozabili nemškutarski politikarji, ki so hotli predlanskim naše cesarstvo iz Nemškiga izriniti, naj bi se tistih dni, 16. 17. 18. kosoperska 1813 spomnili zasramovavci črnorumenih avstrijskih barv, katerim so se vклонili Napoleonovi orli, naj bi v tem spominu se naše serca vnele slave avstrijskiga imena. Kaka mora biti *prihodnjost* cesarstva, katero je v svojih mladih letih v evropskih razmerah tako važniga pomena bilo. Naj bi se Nemci ne napihovali rekoč: Mi smo v nepozabljivih letih 1813 in 1814 zlomili, ne samo nam naložene verige, temuč smo z našo vstajo osvobodili cele Evropo. Če bi to resnica bila, zakaj se niso dvignuli že v letih 1809, 1810, 1811, zakaj so v letu 1809 z Napoleonom vred napadli avstrijsko cesarstvo in mu lepe kose odtergali, namreč Solnograško in severno Tirolsko. De se še v družini evropskih držav od Nemškiga je prvič hvala Bogu, ki je nepremagljivo armado francoskiga cesarja v hudi zimi leta 1812 razdjal. Hvala je vladi, velikoserčni vladi cara Aleksandra, podpti od vedno slavne stanovitosti Rusov, kateri so raji svoje poglavitno staro mesto do pepela požgali, ko da bi se bili ptujimu premagavcu vклонili. Hvala pa očetja nemških deželah gre tudi avstrijskemu cesarju Francu, ki ni zamudil v nar težavnejši dobi nemškim knezam rešno roko podati, akoravno dobro previdijoč, de s tem djanjem cesarski sedež svojiga zeta, lastne hčere in ljubljniga vnuka podkopava. Kje bi najdlji v celi zgodovini enak izgled, da bi bil kaki vladar nar drajši in slajši občutke oprostenu in javnim potrebam *ptuje deršave* v dar prinesil. Za očetje nemške prostosti je pač v boju proti Napoleonu teklo več nenemške, kakor nemške kervi, Avstrija je na boriše 18. kosoperska poslala svoje drage sinove raznih narodov, to je gotovo, ko bi tačas Avstrija ne bilo zvezi pristopila, bi bil Napoleon na novo svoje nasprotnike vžugal. V letu 1815 jo je on odrinil od otoka Elbe, in potoval v dvanajst dneh od Cannes do Pariza in na novo vabil Avstrijo v svojo zvezo. Kdo bi ga bil zmagal, ako bi bila ona le skrižem roke djala in izid tega boja pričakovala. — Tako je bila Avstrija od nekdanj nar terdnejši podpora Nemškiga. V prvih stoletjih je stala nasproti napadam Avarov, Ogrov, Mongolov, Turkov, pozneje armadam Ludovika XIV. perve francozovske republike in Napoleonoviga cesarstva. Tako je bilo in bo. Naj žuga nevarnost od juga ali severa, od zahoda ali izhoda, Avstrija bo vedno ptujimu sovražniku pot iz meje nemških dežela kazala.

Tale je tedaj gotovo njena *prihodnjost*: *perva* biti v zvezi nemških držav — sama v sebi terdno zedinjena in nerazdeljiva z enakopravnostjo vsih narodev, ko velika samostojna evropska država naj svojo mogočno roko stegne čez nemške dežele, katerim je v mnogih stoletjih toliko slavnih cesarjev dala. Habsburški orel naj pazljivo gleda proti izhodu in proti zahodu, in ptujim strahovite nohte kaže. Zmešno je, de so profesorji Frankobrodskiga zbora v letih 1848 in 1849 te važne resnice in z njim skoro celo dogodivšino, vunder ne tako daljnih časov, pozabiti hotli. Avstrija se jim je zdela umirajoče truplo, katero bo zdaj in zdaj zadnje sapico izdihnulo, le sanjala se jim ni nič od iskreniga življenja, katero je pri vsi zvonajni slabosti v sercu gorelo. Kako drugačen bi bil zdaj stan nemških dežel v zvonajnih in no-

trajnih razmerah, ko bi bili Nemci krepko in možko se za neodrekljive pravice Avstrije potegnuli, namest, da so v skrivnim laško in ogersko puntarijo podpirali. Tode zastran tega mislimo o priložnosti še nekaj več omeniti.

Po primirju v Parizu 20. listopada 1815 se je Avstrija z celo Evropo od strašnih viharjev, ki so neprenehama šest in dvajset let od 1789 do 1815 šumeli, en malo oddihnula. V drugi polovici svoje vlade je cesar Franc I. mir okusil, kateriga mu v prvi francozovska prekucija dovolila ni. Zdaj so zazoreli zlati časih miru in blagostanosti za avstrijsko cesarstvo, tri in trideset let je bilo ono srečno in bogato v znotrajnih, mogočno in spoštovano v zvonajnih zadevah. V Frankobrodskim zveznim zboru je avstrijskemu poslancu predsedništvo določeno bilo, na Laškim je cesarska vlada v vsakim političkim prasanju svojo besedo izrekla, in — je veljala.

Rusovski car Aleksander, Porusovski kralj Friderih Vilhelm III. sta z cesarjem Francem I. „sveto zvezo“ sklenila, in vsi trije so resničen namen zagotovili sebi izročene ljudstva zmirej na podlagi kristjanskih postav vladati. Bo koristno se pri vladi cesarja Franca en malo muditi, ker so se prigodbe leta 1848 že o njegovem časi pripravljale. Vsaki, katerimu resnica ni prazna beseda, in kateri svoje mnenje ne obrača po vsaki sapici sreče, mora obstati de nam zgodovina ne oznani skoro bolj časteniga cesarja mem *očeta Franca*. V letu 1814 je cela Evropa nasproti ukala *miru*, clo njegovi nasprotniki so čuda polni sprejeli velikoserčni sklep, s katerim je on nar slajšim občutkam svojiga serca vkljub, za oprosteno Evrope meč dvignil. Na Dunaju je shod leta 1815 evropsko prihodnjost vstavril, in med nar bolj skušenimi diplomatim tistiga časa, Tallegrand, Nesselrode, Stein, Hardenberg, Wellington, Castlereagh i. t. d. katerim zdaj najdemo malo enacih, je slovel na *pervi stopnji* bistroumni državni mož in zvesti služabnik svojiga cesarja slavni knez Metternich. Zatorej se je pa tudi vse Avstriji vклонilo, njeni meč je zadušil puntarijo na Laškim v letu 1821, njena beseda je ohranila mir na Nemškim. Nar serditeji nasprotniki tako imenovanih Metternichovih časov in vlade cesarja Franca, morajo obstati, če bi nalaš ne hotli svoje oči resnici zapreti, de je avstrijsko cesarstvo tačas z častjo imenitno stopnjo v družini evropskih držav ohranilo, katera mu po važnosti zgodovinskiga spomina gre.

Zastran notrajniga stanu avstrijskiga cesarstva, bi hotel morebiti kdo tajiti, de je bilo ono, kolikor so težavne dogodbe preteklih let pripustile, mirno, bogato in obdarovano z od vsih sosedov zavidenno srečo. Vlada je hitela od več ko dvajsetoletne vojske vsekane hudo rane celiti, žalostne nasledke lakote let 1816 in 1817, kolikor se je dalo tolažiti. Od leta 1818 do 1848 so okusili avstrijske ljudstva sladkiga miru in nerazžaljene blagostanosti, katere se z hvaležnim sercam še dolgo bodo v prihodno spomnili, katerim je dano bilo jo vživati. Vsi odraseni stojimo vpričo, kaho spoštovan in neizrečeno ljubljen je bil *dobri oče Franc* od neizmerne velike večine svojih zvestih Avstrijancov. Ko je obiskoval kako mesta cesarstva, kako so mu nasproti ukali in rajali, kako je donelo iz globočine serca do sternih nebes v različnih glasih mnogih narodov: es lebe hoch! eljen! eviva! živio! — Pobožnost, Pravičnost in Dobrota serca so bile lastnosti, zavolj katerih je slovel po celi Evropi. Kar je on v zadnji polovici svoje vlade, ko so vtihnuli hudi vojske viharje, za povzdigo materialniga in duhovskiga stanu svojih dežela storil in storil, le poverhama popisati, bi bilo treba obsirnih bukev. — Ko je jutra 2. sušca

1835 svojo dušo Bogu izročil, kako je jokala Avstrija, kako žalovala Evropa.

Govorimo od reči, ki se zvesto živijo v našim spominu, hvala v sercu še ni oslabela, tedaj naj nam bo pripušeno, te kratke verstice v čast vtemeljivca avstrijskiga cesarstva izreči. —

Čudno in žalostno pa je bilo viditi in slišati, kako se je neprevidama po sušcu leta 1848 spremenilo javno mnenje zastran Francove vlade. Mende so pa nekteri gospodje urno, ko je nasprotni veter pihati začel, jeli naprave in navade černiti, katere so morebiti kake leta poprej do neba hvalili, jed jim ni dopadla tedaj so lonec razbili. —

Nekaj pa posebno dopadlo ni, zavolj česar ni bilo grajanja ne konca ne kraja, namreč de cesar Franc od tačas tako priželjene vstavne vlade nič vediti, nič slišati ni hotel. Ni mu zameriti, de se je on od Boga mu podane neomenjene samoderžne oblasti, katere je tako pravično v dobro svojih podložnikov rabil, stanovitno deržal, in tako svoji samovladiji odvern timer viharje notrajnih puntov. Žalostni izgled dobriga in nesrečniga francozkiga kralja Ludovika XVI, ki je tudi poprej neomenjeno kraljevo oblast z ljudskim poslancem v svojo pogubo delil se ni dal Francu iz spomina izbrisati. Vedni prepiri med poslanci postavodavnih zborov v Parizu in vlado Ludovika XVIII. in Karla X. in od tod izvirajoča revolucija leta 1830 ga niso bili v stanu prepričati od vsiga zveličavniga pridra vstavne vlade. Naj je že prav sodil ali ne, kar je res ostane res, on je avstrijsko cesarstvo stvaril, je svojo državo pravično in milo vladal, — jo je mogočno in srečno zapustil.

(Dalje sledi.)

Austrijsko cesarstvo.

Koroško.

Že nekaj časa smo slišali po Celovcu pripovedovati od slovenskih napisov u št. Jakopu pod Celovcem; nekteri so to pravili s veselimi drugi pa s jeznom sercem. Hajdi! pojdemo gledat, kaj in kako je? Nedelo smo se nekteri Slovenci zbrali in mahali jo po poštni cesti edno uro pod Celovec: pridemo u „št. Jakop,“ u „Dob,“ u „Limarjo ves,“ — povsod zverhaj po slovensko, in spodaj po nemško so stale na krajskih novih tablicah imena srenje, kraja, okraja, in sodnije; — in vse prav lepo in pravilno po novem pravopisu napisane. Veselili smo se prav iz serca in iz celega serca izdihnili: Bog živi vse gospode, ki so k temu pripomagali! Bodi Bogu hvala, da naš mili slovenski jezik začne kej veljati! Bog daj več tako modrih in resnično slovenskih sosesčin na Slovenskem!

(Bčela.)

Avstrijska.

Da bo cesar Galicio obiskal, je že sklenjeno, ker se že priprave za pot delajo.

* Govori se od postave, ki se ima dati, po kateri bodo spušeni hudodelniki, ako bo sodništvo za dobro spoznalo, pod policijsko stražo postavljeni.

* Prineski za česko narodno gledišče so se na Dunaju že začeli nabirati. Denarje pobirajo gospodje: dr. Bek, Čebusky, dr. Dvoraček, Ignac knez Hubichmann, vrednik Lichard, profesor Šembera, Suchanek, Tieftrunk, Skadlec, in vredništvo Videnski dennika, v katerem se bodo tudi darila naznanovale.

* *Slavenske časopisi na Avstrijskem.*
(Pristavek k poslednjemu čisl.)

Jugoslavenski:

38. Bosanski prijatelj. Vrednik J. F. Jukić Banjalčanin. V Zagrebu.

39. Srbskij lietopis, ga izdaja „Matica srb-

ska^a v Peštu. Vrednik dr. Subbotić. Cena zvezka 40 kr.

40. Kolo, ga izdaja „Matica ilirska“ v Zagrebu. Vrednik je bil umerli Stanko Vraz. Cena zvezka 30 kr.

41. Arkiv za povestnico jugoslavensku. Vrednik Ivan Kukuljević Sakeinski, ga izdaja društvo „za povestnico jugoslavensku.“

42. Katolički list zagrebački. Enkrat na teden. V Zagrebu. Cena mu je 4 gold.

43. Zgodnja danica. V Ljubljani. Vrednik dr. Ivan Pogačar. Enkrat na teden. Cena mu je 2 gold.

44. Težački poučatelj. Enkrat na teden. V Zadru.

45. Dubrovnik. V Dubrovniku.

Poljski:

46. Przyjacieli domowy, za ljudstvo z geslom „Jakie ziarno — Taki snopek.“ Vrednik Hipolit Stupnicki. V Lvovu. Enkrat na teden. Cena mu je 3. gold.

47. Pamiętnik gospodarski. Enkrat na teden. Vrednik Stanisław Przyłecki v Lvovu. Cena mu je 5 gold.

48. Przyjacieli dzieci. Vrednik Hipolit Vidovski. V Lvovu. Enkrat na teden.

49. Zabawy swiateczne dla ludu. Vrednik knez Obrapalski. V Lvovu.

Česka.

„Pražske nov.“ naznani, da je minister denarstva, baron Kraus praški občini obljubil iz državne denarnice 66,000 gold. brez obresti posoditi, da bo zamogla naj potrebnije dolge plačati.

* Serbski general Knićanin je zbran za častnega uda českega muzeuma.

* Gospod dr. Palacky je te dni in sicer za kolero hudo zbolel, pa se je spet ozdravil.

* Naj imenitnejša i naj bogatejša (?) matica med vsimi maticami slavjanskimi je dro gotovo „Matica Česka“ u zlatnem Pragu; 20 maja je imela Matica Česka veliki sbor, ktere ga je gosp. Palacky s českim govorom pričel. Celo premoženje te matice sneže sedaj 37,707 rajn. 6 kr. sr. Matica Česka ima nekoliko udov tudi na Koroškem. „Lumir“ nam oznani, zakaj odbor pro literaturo česko ni mogel minulo leto zakladatelom Matice Česke tako postreči in toliko podati: kakor druga leta: zmanjkujejo u Pragu tiskarne. Deset spisov je k tisku gotovih, nekoliko že u tisku, pa vendar pri vsem trudu niso se mogli tako daleč dognati, da bi se izdati mogli. Zato je se misel izprožila, posebno in vlastno tiskarno musejno napraviti. To na znanje udom „Česke Matice“ na Koroškem, ki tako dolgo knjig od te matice ne dobivajo; zraven pa še pristavimo, da so knjige od Matice Česke za njene ude na Koroškem ravno kar k J. Leonu u Celovcu prišle, in da se že razpošiljajo.

(Bčela.)

Ogerska.

Baron Sina misli, kakor „Magyar hirlap“ naznani, med Peštom in grajšino Gödolle, ktero je pred nekterimi tedni za 6,520,000 goldinarjev kupil, železnico napraviti.

Slovaška.

Na koncu šolskega leta 1850 so Slovenski (slovaški) bogoslovci na Peštjanskem semenišču pri svojih predpostavljjen zaprosili, da bi jim bilo dovoljeno, se u materskem jeziku izobraževati, kakor to delajo bogoslovci madjarski. Bogoslovci na peštjanskem semenišču storijo vsi ukup edno društvo pod imenom: „Cirkveno-literarni spolek.“ To društvo stoji naprej

pod vodjem semenišča, in posredno pod primasom. Društvo (spolek) je razdeleno na odseke: eden je slovenski, drugi madjarski. Slovenski odsek šteje sedaj 10 udov, in le samo iz treh škofnij: Ostromirske, Nitranske i Bistriške. Slovenski odsek nedelavnih udov ne terpi, vsaki člen (ud mora kaj izdelati naj že kaj izvirnega (originalnega) ali saj kaj prestaviti, in vsako leto nekaj plačati, da se imenitnejše potrebe oskerbe. Namen društva je cerkveni na narodskem podu, — odseka slovenskega taj na podu slovenskem. Po dovoljenju vodnje si sme odsek potrebnih in koristnih knjig kupiti. Redne seje derži vsako nedelo in obravnuje slovensko. Denarski zalog slov: odseka ni velik; madjarski odsek ima 3000 rajn. — slovenska denarnica pa le 60 rajn. Vendar bornim bogoslovcem slovenskim duh ne upada; — upajo na Boga in dobre ljudi! —

* Kakor so nas Slovence ponemčiti, tako so Slovake pomadjariti hoteli. Pa vendar tudi za Slovake se približujejo boljši časi: kakor pri nas, tako tudi pri Slovaci so večidel le samo dušni pastirji svojemu narodu verni in zvesti ostali, in se tudi sedaj bojujejo u pervej verstii za veljavnost jezika slovenskega. „Slovenske noviny“ pišejo: „Dones (25. maja je za Slovensko na Vogerskem jako imeniten den; zakaj dones sta bili povišena na škofnjo čest dva iz naših možov, na ktere mi svoje oči obračamo, na ktere zaupamo, za ktere se visokej vladi, posebno pa gosp. ministru za bogočastje in uk, grofu Thun-u, serčno zahvalimo. Svitli gosp. Zabojsky je bil posvečen za škofa Spižkega. Slišali smo iz njegovih ust te lepe besede, da se bode on prizadeval, da bi tudi slovenski duhovniki u svojem književnem jeziku tako dobro bili podučeni in zvedeni, kakor so nemški in madjarski, in da bi tudi na kancelnih ne pozabili česti in dostojnosti duhovne, ter bi rajši tudi po malem povišovali svoje poslušavce k višjemu književnemu jeziku, kakor da bi oni tako govorili, kakor prosto ljudstvo govori. Ravno na tisti den je bil za škofa Bistriškega svitli gosp. Moyses od knjezo-primasa u Ostrogonu posvečen. Od tega našega arcipastirja slišimo iz verjetnih ust, da je obljubil za vsako slovensko napisano šolsko knjigo spisovavcu 100 rajn. sr. darovati. Žegnaj Bog iz visokega neba te može apostolske! Tako kliče sedaj vsak pravi Slovak s nami!“

(Bčela.)

Tuje dežele.

Bosna.

* Iz Bosne se piše v Reichszeitg. sledeče: Pripravljanju Černogorcev za vojsko se tukaj čudijo, in dvomiti se je začelo, da bi Seraskier zares mislil to deželico napasti, on sam razšira novico, da se skoraj misli skoz Belgrad na Donavi po črnem morju v Carigrad podati. Med tem v Travniku vstajnike sodi. Obsodbo prepusti oskerbniskemu svetovavstvu. Do zdaj je bil vezir neomejen gospod, tansimat mu pa postavi oskerbnisko svetovavstvo na stran, ki ga omeji. To je pa slabo. Predsednik je sirov, napredku in kristjanom sovražen mož. Ker se vsako opravilo po svetovavstvu godi, marsikaka dobra reč pade, in spet je le vradnik kriv, da se marsikaka želja vlade ne doverši. Haireidin je sicer dober mož, pa svetovavstvo mu roke zaveže. Predsednik svetovavstva sovraži druge Evropejci in si prizadeva jih izrivati in to je v veliko škodo Bosni. Kristjani terpe po stari navadi in tako daleč so že prinesli, da se tudi že ti nad tansimatom hudujejo, ki

dozdaj ni družega storil, kakor da je sovraštvo Mohamedanov, do kristjanov pomnožil. Ako se tudi boje očitno škodovati, se vendar skrivaj mnogo žalostnega zgodi. Omer paša zdaj n. pr. 800 ljudi za popravo cesta pri Sarajevem rabi, ki jo pa sila slabo delajo; delavcem morajo godci gosti in govori se od napredka, da pa vbogi ljudje ne dobivajo plačila, da jih po noči stražijo, da ne uidejo, da cele dni kruha ne dobe in da jih sejmi pri deli streljajo in pobijajo, kar se je pred nekterimi dnevi nad kristjani zgodilo, od tega molči turško opravništvo in taji, ako bi kdo rekel, da je reš. Preganjevanju kristjanov v Evropi konec storiti, bi bil gotovo že čas.

Ogerski politiški beguni, ki so v Bosni, se bodo morali k Izlamu spreobrnuti, ali pa Bosno zapustiti.

Černagora.

Černogorci vedno priprave za vojsko delajo. Ni še davno, kar so 2000 liber solitarja v Cetinje pripeljali. Dve fabрики smodnik neprenehoma delata. Pričakuje se, da se bo mnogo orožja pripeljalo.

Laška.

Sliši se, da bosta nadškofa Franconi in Marongiu prijazno poprosena, se svoji stopnji odpovedati, da se bodo težave z Rimom toliko lažje poravnale. Vse sorte se govori od bul, ki so iz Rima prišle. Več razpisov papeževga tajniga Antonellia na sardinske škofo se je pobralo.

* V Livorni so preiskali hišo necega angličana priča britanskega konsula. Terdijo, da so važne spise našli. Nektere ude te angleške rodovine so zaperli.

Rusovska.

Ruski car je mnogim c. k. avstrijskim vojakom rede podelil kakor: grofu Nugentu red sv. Andreja; grofu Šliku Aleksander Newski-red v brilantih; grofu Wratislavu, baronu Hesu, baronu Jelačiću, knezu Lichtensteinu in cesarskemu prvemu general adjutantu, grofu Grune-u Aleksander Newski-red in mnogim drugim nižje rede; celo med vojake, ki stoje pod stražnikom je 50 redov sv. Ane petega razreda razdelil.

Angleško.

Česko in moravsko suknjo v Londonu v obertniški razstavi vse hvali in slavi. Mnogo udov velicega odbora, med njimi Angličani, Francozi in Nemci celo nočejo verjeti, da je cena suknja tako niska. „Mornig Chronicle“ pravi, da bodo lastnega pooblastenca v Berno poslali, da se bo prepričal, če je temu res tako.

* Iz Londona se piše, da se menijo politiški beguni, ki so v Kiutahii, naravnost v Ameriko preseliti, brez da bi popred Angleško se obiskali.

Amerika.

New-Jork in Filadelfia, dva naj večja mesta severne Amerika sta v poslednjih 10 letih za 100 percentov prebivavcov pridobila. V New-Jorku je zdaj 520,000, v Filadelfii 450,000 prebivavcev.

Azija.

Iz Bombaje se naznani, da je lepa barka ondi pogorela, v kterej je 366 ljudi ob življenje prišlo.

Ljubljanski novičar.

V pondelik večer sta prišla v Ljubljano cesarica, Maria Ana in nadvojvoda Janez, v terek so se pa v Terst napotila.

Kdor želi v uradnih ali pa v oglasnih listu karkoli si bode naznaniti, plača za vsako verstico z navadnimi čerkami za enkrat 3 kr., za dvakrat 4 kr. in za trikrat 5 kr. in za vsakokrat je še 10 kr. za kolek po

Vradni list št. 35.

novi postavi za plačati; kdor sam ne utegne v slovenskim jeziku sestaviti, zna nam tudi sostavek v nemškem jeziku poslati, proti tem, de od vsakih treh tiskanih verst en krajcar za preštavljenje odraja.

k 49. listu Ljubljanskiga časnika, vpetik 20. Rožnika 1851.

Št. 4889/664 Oznaniło. (110.) c 2

S pričetjem šolskega leta 1851/52 je spraznjeno mesto Holdheimoviga šolskiga milodara na c. k. napravi za mutce v Lincu.

Pravico na ta milodar imajo mutci iz Krajnskiga, v zakonu rojeni obojiga spola in praviloma katolske vere. Otroci nekatoliških staršev zamorejo le takrat ta milodar dobiti, ako so starši voljni, otroke v katolski veri izrediti.

Otrok, ki tak milodar dobi, ne sme manj kot 7 ne več kot 14 let star, ne bebast biti, in tisti otroci imajo večjo pravico, ki so sirote, ubogi in zapuščeni in tisti, ki so bolj umni in dobro zdravje uživajo in posebno mutci moškiga spola.

Starši in oskerbniki, ki za svoje otroke ali rejence za ta milodar prosijo, imajo svojo prošnjo podperito z kerstnim in listam stavljenih koz, z dokazom, da so revni, in s pričo od okrajniga zdravnika narejeno in fajmoštra podpisano, da so zdravi in umni pri zadevajočim c. k. okrajnim poglavarstvu nar dalj do 20. julija t. l. tukaj vložiti.

Od c. k. deželnega poglavarstva za Krajnsko. Ljubljana 4. junija 1851.

Gustav grof Chorinsky. s. r.
c. k. deželni poglavar.

Št. 4618. (111.) c 2

12. maja t. l. se je napovedalo, da so v gojzdu grajšine Lesičje človeško truplo našli.

Pri sodniškem pregledu so našli poleg pogorišča, kakoršne pastirji napravljajo, nekatere oblačila, večidel mokre, strohnjene in polne červov, okrog so človeške kosti raznih udov raztresene ležale in brez mesa, kterega so deloma červi, deloma mesojedna žival, kakor lesice snedle.

Obleke se je našlo:

1. Moška kapa iz zelenega beržuna (žameta) z belo kožuho podvlečena.
2. Moški kožuh, kratak, s stoječim, s černo ovčjo kožuho vшитim zavratnikom in krog in krog s črnimi kožičami obrobjen, s črnimi usnjatimi gumbi (knofi).
3. Moške kmetiške hlače iz belega irha, zlo zašite.
4. Visoka kmetiška škornjica, na podplatih z žbicami ubita.
5. Rudeča, pavolnata vratna ruta z razcu-fanimi konci in skupej zavita.
6. Rujava pavolnata žepna ruta.
7. Pavolnata srajca.
8. Telovnik (lajbič) pisan, na zadnji strani samo platno.
9. Mošnja za tobak z nekoliko navadniga zrezaniga tobaka, nekoliko prismojena.
10. Nožic za peresa neokovan.
11. Pokrov pipe.
12. Podoba Marije iz rude.
13. Stekleno, rudeče, zgoraj prevotlano serce; poslednji dve reči ste bile na vratni verci.

Poklicani zdravniki so se izrekli, da so kosti najdenega moške osebe, ki je bila precej velike postave in stara od 30 do 40 let in kakor se zdi, ne močne postave.

Sicer se pa opomne, da glave imenovane osebe v gojzdu niso našli.

To se s tem sploh naznani, da se zve, kje da je nesrečnik doma?

C. k. okrajno poglavarstvo.

Ljubljana 4. junija 1851.

Št. 474. Proglas. (109.) c 2

C. k. oskerbniška vradnja v Kostanjevci s tem sploh naznani, da se bodo po dovoljenju slavnega c. k. okrajniga kameralniga oskerbnistva v Novim mestu od 20. februarja 1851 št. 1871 državne imanja, pristave c. k. verskiga zaklada v Kostanjevci, kakor: njive, travniki, nogradi in paše in sicer na 6 ali 9 let, t. j. od 1. novembra 1851 do 1857 ali 1860 na mestu zadevajočih posest sledeče dni, vsakbart od 8 do 12 dopoldne na dražbo dajale, kakor:

23. junija 1851.

Veliki travnik Ribjek, potem travnik Peterčič pri Ledeči vasi, potem njiva Obreza pri Prekopi.

24. junija 1851.

Njive in travniki krog gosposkiniga gradu.

25. junija 1851.

Njive in travniki pri mestu Kostanjevci, kakor Žaga, na Stopah, Irenčič, in Jarovško.

26. junija 1851.

Njive in travniki pristave v Sajovicu.

27. junija 1851.

Njiva Trebes pri Slivju.

28. junija 1851.

Nogradi v Pustim gradu in Boču.

30. junija 1851.

Nogradi Stražodvora.

2. julija 1851.

Njive in travnika v Korenu in Zaloki v okraju Kerškem.

3. julija 1851.

Veliki travnik pod Dolenjo vasjo, potem nogradi na Raki in v Zerovniku.

4. julija 1851.

Gorski travniki na Polomu.

5. julija 1851.

Gorski travniki Kosarje, Stričanica, in

7. julija 1851.

Gorski travniki Stoparke, Kerče, Terlica in Banovec.

K tej dražbi se povabijo, ki mislijo kaj prevzeti s tem pristavkam, da se zamorejo zadevajoče najemne pogodbe vsak dan pri tukajšni vradnji pregledati.

C. k. oskerbniški vrad v Kostanjevci

9. junija 1851.

Št. 1322. Proglas. (108.) c 3

C. k. okrajno sodništvo v Teržicu naznani, da je v eksekuciji gospoda Jerneja Mali-a iz Teržica zoper gospoda Franceta Boštara iz spodnjih Dupel, zavolj dolžnih 249 goldinarjev 54 krajcarjev po sodniški pogodbi 4. avgusta 1849 št. 875, potem 40 gold. c. s. c. dovolilo v prodajo tretjine zemljiša poslednjiga, ki leži v spodnjih Duplah pod št. 38, v gruntih bukvah poprejšniga prostoviga posestva v Radolci pod št. 3 zapisaniga, potem v prodajo njive Podvevnica, zapisane v gruntih bukvah pod št. 17, ki je cenjena 459 gold. 20 kr., in več hišniga orodja, vredniga 5 gold. 41 kr. in dan prodaje je odločilo na 30. junija, 30. julija in 30. avgusta t. l., vsak dan zjutraj od devete do dvanajste ure na mestu prodavniga posestva s pristavkam, de se bodo te reči pri prvi in drugi dražbi le za ali nad cenitno ceno, pri tretji dražbi pa tudi pod to ceno prodale.

Cenitni zapisnik, izpis iz gruntih bukev in pogoji dražbe se zamorejo vsak dan pri podpisanim sodnistvu pregledati.

C. k. okrajno sodništvo v Teržicu

24. maja 1851.

Aichelburg s. r.
okrajni sodnik.

Št. 5094. Proglas. (107.) c 3

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice pozove sledeče osebe svoje zaznamovane spise deloma vlagne pisma in njih doklade, deloma račune v šestih mescih pri tukajšnjem sodnistvu vzeti, ker bi se sicer moralo po § 3 in 6 podučena v visoki sodniški vpeljavi od 24. oktobra 1849 ravnati.

A. Tošbe.

1. Gospod Alojs svoboda od Apfalterer, posestnik grajšine Križke in Kamniške in za zastopnika pristopivši Dragotin Wasič zoper Lorenca Sevra iz Črnuče tožba za plačilo zastale brodnine, ki znese 308 gold. 4½ kr. in nje spoznaje od leta 1829 noter do zdaj.
2. Andrej Cunder iz Most zoper občino Moste po gospodu dr. Wurzbachu tožba za spoznanje pasne pravice v občini Brinju in v Borštu.
3. Janez in Jera Robas iz Cirkelj zoper Valentina Žiberta iz Srednjih Gamelnov tožba za odmerjenje tirjatve iz pogodbe od 24. marca 1819, ki znese 644 goldinarjev.
4. Ana Koderman Jera in Katarina Bedenk, Mina Pekle, udova Novakova, Valentin Sirnik v imenu njegovih nedoraslih otrok, potem Jožef Pekle, kakor oskerbnik nedorasle Terezije N. po dr. Lindnerju zoper gospoda dr. Ovijača, kakor kuratorja zapustnine Simona Šuštersiča tožba za drugo četert Antona Erbežnikoviga trav-

nika na Blatu dolžne najemnine, ki znese 125 gold. 9 kr.

B. oskerbniški računi.

5. Sirotk Jurja Želesnikarja iz Izke vasi od leta 1818 do leta 1824.
6. Sirotk Matevža Šircelna iz Studenca od leta 1820 do leta 1823.
7. Otrok Miha Smoleta iz Jezera.
8. Sirotk Jakoba Verbiča iz Zapuž od leta 1824 do leta 1829.
9. Sirotk Jurja Zimmermana iz Rudnika od leta 1825 do leta 1831.
10. Sirotk Jožefa Mavea iz Planince za leta 1828, 1829 in 1830.
11. Otrok Janeza Semeta iz Zadvora za leti 1829 in 1830.
12. Nedoraslih deklet Neže in Helene Laverca iz Dolne vasi za leti 1829 in 1830.
13. Nedoraslih otrok Janeza Žagerja iz Črnuče za leta 1836 in 1831.
14. Sirotk Andreja Voščarja iz Dobroine za leto 1830.
15. Nedoraslih otrok Jurja Šuštersiča iz Svil za leto 1830.
16. Nedoraslih otrok Jožefa Košenina iz Koses za leto 1830.
17. Nedoraslih otrok Mihela Grata iz Gornjiga Kašlja za leto 1830.
18. Nedoraslih otrok Luka Kaiserja po domače Zajca iz Dvora za leta 1830 in 1831.
19. Nedoraslih nezakonskih otrok Marka Ahlina, namrec Jere in Marie Jančar od leta 1827 do 1830.
20. Nedorasliga Valentina Križnerja iz spodnje Šiške za leto 1830.
21. Nedoraslih otrok Mihaela Kosamernika iz Utike pri Glincu za leti 1829 in 1830.
22. Nedoraslih otrok Matija Dobnikarja iz perviga zakona iz Savel za leta 1830 in 1831.
23. Nedorasliga Andreja Šuštersiča iz Ladie za leta 1830.
24. Nedoraslih otrok Gašperja Gruma iz Panč od leta 1833 do 1838.

C. Sekvestretivni računi.

25. 0 mlinu in zemljišu Tomaža Peterlina iz srednjih Gamelnov od leta 1826 do 1829.
26. 0 zemljišu Valentina Pezdirja iz Rodenj od leta 1827 do 1830.
27. 0 polovici zemljiša Tomaža Šinkovca iz Šujc od leta 1827 do 1832.
28. 0 polovici zemljiša Jakoba Armica iz Brezovice od leta 1828 do 1830.
29. 0 polovici zemljiša Matevža Kregarja iz Lukovice od leta 1828 do 1830.
30. 0 polovici zemljiš Boštjana Podvarčeka iz Dobrove od 1829 do 1831.
31. 0 tričertertini zemljiša Valentina Zadrikarja iz Svitce za leto 1829.
32. 0 zemljišnim posestvu Andreja Žarjavca iz Visovika za leto 1830 in 1831.
33. 0 polovici zemljiša Janeza Merherja iz Šent-Vida za leto 1830 in 1831.
34. 0 polovici zemljiša Jožefa Lampiča iz Štepane vasi za leto 1829.
35. 0 zemljišu Jerneja Babnika iz Dobrove za leto 1829.

D. Kuratorja račun.

36. Jožefa Cvajnarja iz Preske kakor kuratorja Jerneja Jenko, po domače Tomažina od tam od let 1829 do 1831.

C. k. okrajno sodništvo ljubljanske okolice

31. maja 1851.

Heinricher.

Št. 4133. Oznaniło posojivcam (106.) c 3

Vsi tisti, ki imajo pri zapustnini 17. decembra preteklega leta v Zalogu umerle Marie Likovic kakor posojivci kaj tirjati, imajo, da to naznanijo in spričajo, 22. julija tekočega leta zjutraj ob devetih k. k. okrajnimu sodnistvu ljubljanske okolice priti ali do tistega časa pismeno naznanilo izročiti, ker bi sicer ti posojivci na zapustnino, ako z plačo posojivcov, ki so se oglasili, ob nič pride, ne imeli nobene pravice več razun, če jim kaka zastava gre.

Od c. k. okrajniga sodnistva ljubljanske okolice.

Ljubljana 5. maja 1851.

okrajni sodnik

Heinricher s. r.